

H A N G Y A

Szövetkezeti autonómia és gyakorlati tömegnevelés

Lapunk múlt heti számában körvonaloztuk a gazdasági élet organizációjának a szövetkezetek segítségével és népszerűsítésével egyedül megvalósítható szükségességét. Megállapítottuk, hogy az államok nyugalma, nehéz gazdasági helyzete egyenesen megköveteli, hogy a szövetkezeti termelés és fogyasztás általánosításával erősen foglalkozzanak.

Valamit azonban elhatározni és a gyakorlati gazdálkodásban meg is valósítani, két különböző dolog. A cél kitűzés pontjától, a célig magáig, hosszú és fáradságos az út. Ezen az úton haladni csak az tud és a tömegek a szövetkezeti úton csak azt a valakit követik, aki gyakorlati eredményeket mutat fel utközben és ezzel állandóan buzdítani és biztatni képes őket a további kitarásra. A fogyasztási és értékesítő szövetkezetek népszerűsítése kíván a legsokoldalabb gyakorlati szakembert, minden intézkedésnek és minden végrehajtásnak szövetkezeti, gyakorlati szempontból kell történnie, kivétel nélkül a legfelső és legalsó munkaközögeknek. Egy elkövetett hiba, egy tapintatlan intézkedés, vagy elszólás megbonthatja a tagok bizalmát és a szövetkezeti békét. Ha ilyen esetben az egyszerű gazdából alakult szövetkezet tagjainak nem áll módjukban a kinevezett szövetkezeti, vagy központi vezetőségnek a kicserélése, vagy eltávolítása, ha az autonómia hiányában azt kénytelen tapasztalni, hogy a vagyonának kezelésével nem bízhatja meg azokat, akikben bizalma van, ha legfeljebb csak kritikát gyakorolhat a szövetkezeti közgyűléseken, de nem intézkedhetik ő maga a közgyűlés útján a vezetés és ügyintézés szervezését illetőleg, egyszerűen, ha a szövetkezet autonómiája a legkisebb mértékben is korlátozva van, a bizalom már elveszett. Az egyszerű gondolkodású községi nép bizalmatlanságát minden oly szövetkezeti dologgal szemben, melyet nem ért teljesen, melynek bonyolult viszonyaival nincs tisztában, csak a legegyszerűbb gyakorlati nyelven és gyakorlati sikerekkel lehet megtörni. A tömegek gyengéivel és beható ismeretével bíró központnak, mely egész munkaszervezetében ezekkel a tömeggyengégekkel is számolt és azok leküzdésére felkészült a központnak, amely annak a gyakorlati munkának egyrészt is vé-

gezni kénytelen, melyet a kisközségi szövetkezet kellene elvégezzen, de sok ok miatt elvégezni nem tud, a feladata, hogy a kereskedelmi és termelési szaktanácsok és gyakorlati szempontok egész özönével lássa el naponként a szövetkezeteket és ezzel általánosítva a szövetkezeti gyakorlati nevelést és tudást.

A szövetkezeti gyakorlati népnevelésnek, a szövetkezeti Központok útján az egyes országrészek speciális gazdasági, néprajzi, nemzetiségi, vagyis nyelvi stb. adottságaival kell okvetlen számolnia, ha valamelyes eredményt kíván felmutatni. Ezek az adottságok azonban országrészenként is különböznek. Ezek a különféleségek más adminisztrációt, más gyakorlati ismereteket és lehetőségeket tételeznek fel és lehetetlenné teszik az ügyirányításnak az egész ország területén egy szövetkezeti központba leendő csoportosítását, sőt az egyes, szűkebb területen működő szövetkezeti központok maguk sem képesek az ügyintézés adminisztratív centralizációjára, épen a helyi viszonyok különféleségei miatt és ezért leghelyesebben teljes autonóm működést biztosítanak a kisszövetkezeteknek is és csak felvilágosítással, oktatással, tanácsadással, vagy a helyszínen szakközögek által végzett munkálatokkal folynak be a szövetkezetek működésére anélkül, hogy a szövetkezet intézkedési jogkörét megkötni, vagy korlátozni akarnák.

Helytelen és végzetes a szövetkezeti népnevelés azon pontjából minden igyekezet, mely a szövetkezeti autonómiát, illetve a szövetkezet teljes önállóságát korlátozni akarná és a szövetkezetek erre felépült és csak önálló tevékenységükkel kiépíthető adminisztratív szervezetét egykaptafára kívánná ráhuzni, tevékenységüket akár adminisztratív szervek alakításában, akár az ügyintézésben korlátozná, vagy az államnak, illetve hivatali közegeinek tartaná fent.

Helytelen a szövetkezeti népnevelés szempontjából minden olyan állami támogatás, mely a szövetkezetek tagjainak áldozatkészségét pénzsegélyek és kölcsönök nyújtásával részben feleslegessé teszi, vagy kikapcsolja. *A szövetkezetnek a tagok tőkéjéből kell felépülnie, minden idegen tőkeseget csak a tagok szűkmarkuságát és közömbösségét neveli és segíti elő.* Hozzászoktatja a népet ahoz, hogy az állam hozzon áldozatot és tőkét és ennek sorsával, ellenőrzésével és

hovaforrásával mitsem törődik, hiszen az égből pottyant, nem az övé és nem is lesz az övé. Elképzelhető, hogy szövetkezeti népnevelést ily módon csinálni nem lehet. Az a szövetkezet, mellyel szemben a nép félig, vagy egészen közömbös, nem fogja őt ösztönözni, vagy gyakorlatilag képezni soha arra, hogy más gazdasági ágban is szövetkezetekkel operálni megkísérelje és a szövetkezeti gazdálkodás eszméjét saját jólété érdekében széleskörű tevékenységgel előmozdítsa.

1. A szövetkezetek önálló autonóm tevékenységének a biztosítása.

2. Minél kevesebb molesztálása állami közegekkel, (ami csak a nép ellenszenvét váltja ki).

3. Teljes befolyásuk biztosítása az általuk alakított és külön a gazdasági hely és néprajzi viszonyoknak megfelelőleg szervezendő központok alakítására és működésének elbírálására.

4. A nép pénzén, minden tőkeseget nélkül épült szövetkezetek létesítése.

5. Teljes intézkedési jogkör biztosítása a szövetkezeti közgyűlés útján az összes vezetők megválasztására.

6. Önálló intézkedési jogkör az ellenőrző közegek kirendelésére és az ellenőrzési szervezetnek a felépítésére; egyedül ezek a tényezők azok, melyek a nép bizalmát és érdeklődését szövetkezeti téren biztosítják. Minden más idegen beavatkozás, vagy erős kézzel való támogatni akarás a népbizalom megingását és rövid idő alatt a teljes érdektelenségét és közömbösségét idézi elő és megöli az államszövetkezeti életet és ennek fejlesztésére irányuló törekvéseit. A szövetkezeti élet fejlődésének hiányában pedig a gazdálkodás problémáinak súlyos nehézségei és azok következményei csak növekedhetnek és a társadalmi béke egyik nagy gazdasági faktora, a szövetkezeti munka egy államilag kreált művirág szerepét fogja csak betölteni, hogy mindenki elforduljon tőle, aki nem művirágokat, hanem szövetkezeti virágokkertet remélt.

A központ közleményei.

A Közgyűlések megtartása eddig — amint azt már lapunkban is többször jeleztük — csak az illetékes közigazgatási hatóság engedélyével volt le-

hetséges. Az ostromállapot Erdélyben való megszüntetése óta azonban a hadi zóna területének kivételével már nem kívánatik meg többé a közgyűlésre vonatkozó hatósági engedély megszerzése, hanem csak a közgyűlés napjának és tárgysorozatának egyszerű bejelentése is elegendő ahhoz, hogy a közgyűlés megtartható legyen.

Ennélfogva az aradi és nagyvárad ki rendeltségekhez tartozó szövetkezetek kivételével, miután ezen szövetkezetek legnagyobb részt még a hadizóna területébe esnek s így a közgyűlésük megtartása továbbra is az eddigi eljárások szerint engedélyhez van kötve, felkérjük a többi a nagyenyedi központhoz, valamint a sepsiszentgyörgyi ki rendeltségekhez tartozó szövetkezetek ügyvezetőit, hogy a jövőben közgyűlésüket megelőzőleg egy két héttel jelentsék be az illetékes közigazgatási hatóságuknak — városokban a rendőrfőnököknek, községekben pedig a főszolgabírói hivatalnak — a közgyűlés napját helyét és a tárgysorozatot. Ezen bejelentés megtételével a szövetkezet ez irányú törvényes kötelezettségének eleget tett és annak utána már megtartható a közgyűlés.

A közgyűlésnek az ellenőrünk javaslata alapján kitűzött napon való feltétlen megtartása azért is különösen fontos a szövetkezetre nézve, mert a törvényszékek és pénzügyigazgatóságok ezentúl a zárszámadások betérjesztésére engedélyezett idő betartását szigorúan ellenőrzik s így a közgyűlés elhalasztása csak kellemetlenségeket okozhat a szövetkezetnek. Ezen tényre ellenőreink is különös figyelmet fordítanak a közgyűlés napjára vonatkozó javaslatuk megtételénél.

Felhívás szövetkezeteinkhez. Felkérjük az új központ kötelékéhez csatolkozott szövetkezeteinket, hogy amennyiben a törvényszékek azon végzéseit, amelyekben az alapszabály módosító közgyűlés határozatait tudomással vették és erről a szövetkezetek a végzéssel értesítették, még nem küldötték volna be nagyenyedi központunkhoz, e végzéseket most már sürgősen juttassák ajánlott levélben kossánk, hogy azok tartalmát átvizsgálhassuk és amennyiben a végzésben a törvényszék a Gazetta Officialában való közzétételét is követelné e hivatalos meghirdetés végett a végzést illetékes helyre jutassuk. Egyes törvényszékek e hirdetést a maguk hatáskörében elintézték, egyesek azonban a végzés közzétételére a szövetkezetet utasították magában e végzésben. E végzések hirdetéséről feltétlenül gondoskodni kell nehogy mulasztás esetén súlyos következményekkel kellesen számolni.

Az alapszabály módosítást jóváhagyó végzést küldjük be tehát sürgősen az enyedi központnak.

A „Hangya“ lappéldányai megörzendők. Ujból nyomatékosan figyelmeztetjük szövetkezeteinket, hogy a

„Hangya“ lapban időről-időre eszközölt felhívásainkat tartsák szem előtt, az állandóbb jellegűeket a lappéldányon jelöljék meg feltűnően és a lapszámokat szám szerint okvetlenül gyűjtsék, mert azokat ellenőreinknek is kiszállásukkor olvasniok kell és megfelelően intézkedniök. Az ellenőr számára ugyanis a lap, tekintettel arra a körülményre, hogy mindig más szövetkezetnél tartózkodik, nem küldhető meg és a lappéldányt csak a szövetkezetnél olvashatja el idejében.

A lap gyűjtése és reneszeres olvasása, ugy a szövetkezet, mint a központ ügyvezetését és ügy irányítását, valamint levelezéseit rendkívül megkönnyíti és ha ezt minden szövetkezet szem előtt tartja, és jelen felhívásunkhoz alkalmazkodik szervezetségünk terén egy fontos lépést tettünk előre.

Amennyiben valamely szövetkezet a lapot nem kapná rendesen, jelentse azt azonnal központunknak, hogy sürgősen intézkedhessünk a kiadóhivatalnál a lap pontos kézbesítése iránt.

Áruosztályunk értesíti a szövetkezeteket, hogy a központi raktárunkban valamint a nagyvárad, aradi és sepsiszentgyörgyi ki rendeltségeink raktáraiban ugyszintén a székelyudvarhelyi transitó raktárunkban a következő áruk vannak készletben. Kérjük szövetkezeteinket, hogy sürgősen rendeljék meg szükségleteiket, mert abban a helyzetben vagyunk, hogy szövetkezeteink rendelését azonnal elintézhettük és előre is biztosítjuk, hogy a legolcsóbb versenyképes árakon fogjuk az árukat számlázni.

Fűszer és gyarmatárak:

- Kristály cukor
- Rizs seigon glose I.
- Riza seigon glose matt
- Kávésantos E-o-1
- Kávésrió
- Kávésalvator
- Babérlevél
- Bors 1/1
- Bors tt.
- Fahéj 1/1
- Frankkávés vegyes
- Gyömbér hámozott
- Kakaó
- Köménymag
- Mogyoró tt.
- Mandula
- Macaróni
- Majoránna
- Magvas mazsola
- Méz
- Oroszhal
- Paprika
- Record kávé
- Szardínia
- Szerecsendióvirág
- Szerecsendió
- Szegfűbors egész
- Szegfűbors tt.
- Szitkávés
- Tábláolaj I. sisci
- Tea arange Pecio I. rendű
- Vanília Bourbon

- Levestésza
- Rizs keményítő
- Buza keményítő
- Szegedi rózsapaprika

Cukorka-árak.

- Cukorka sup.
- Cukorka melissa
- Cukorka melangé
- Cukorka foures
- Cukorka üvegráge
- Cukorka corzó keverék.

Háztartási- és vegyi-árak:

- Borax
- Borkő
- Antracén tinta 0
- " " 1
- Gyertya
- Antracén tinta 1/2
- Antracén tinta 1
- Citrompótló
- Cipész szurok 1/20
- Cipőcrém E
- Cipőcrém mágnás üvegben
- Dema salicil
- Ecet hidrátja
- Enyv barna
- Gipszpor
- Gummiarabicum
- Indigó papír
- Keményítő pótló
- Kénrud
- Kénvirág
- Kékítővíz
- Kékítő papír
- Kénlap
- Kréta vágott
- Marószóda (lugűő)
- Másoló 1/2 tinta
- Mosószóda
- Salalcali
- Sikpor
- Smirgli papír
- Salamiák 1/1
- Salamiák tt.
- Salicil 1/2 és 1/1 kg. dob.
- Sidol 3
- Sidol 4
- Timsó
- Tömjén
- Vaniliás sütőpor
- Vaspor 1 láda 500 drb.
- Zacherlin kicsi
- " közép
- " nagy

Vasárak és gazdasági eszközök:

- Bácskai ekefej és alkatrészek
- Ekekés
- Eketalp
- Kormánylemez
- Csoroszlya
- Talpcsavar
- Ekekéscsavar
- Kapák, ásók, lapátok
- Kerti vasgeréblyék
- Hernyózó ollók
- Öntött bográcsok
- Öntött vastűzhelyek
- Öntött vastűzhelylapok
- Különféle hádogárak
- Különféle fűrészeszelők

Különféle tésztareszelők
 Marhaszájkosarak
 Sajtolt ekefej és alkatrészek
 Váltóeke és alkatrészek
 Kaszák I. o. „Hangya” jegyű
 Kaszák minden méretben
 Kasza karikák
 Kaszaverő szerszámok
 Kaszakövek
 Kaszakötők
 Láncok különféle
 Fejszék különféle
 Sarlók
 Ajtózárok
 Szénvasalók
 Kézi lámpák
 Asztalos gyaluk
 Sodronyszegek
 Talp és sarokszegek
 Zománczott edények

Lack és festékárak:

Padló lack
 Vaslack
 Terpentin lack
 Copál lack
 Kocsi lack
 Spiritus lack
 Börlack
 Lombzöld
 Pompei vörös
 Kroppo rózsa
 Occer sárga
 Füst és őzbarna
 Cinóber vil. és sötét
 Angyal vörös
 Minium
 Horgany fehér
 Szatinobel világos és sötét

Kefe és kötélárak:

Surlókefe 0, 1, 2, 3
 Surlókefe 1, 2
 Sárkefe
 Ruhamosó
 Kolozsvári meszelő 3, 4
 Vásárhelyi meszelő 3
 Mázoló ecsetek
 Cirokseprűk 3, 4 varrásos
 Kézi porozó seprű
 Kötéláru instrang, kötőfék fejek és szárok
 Papiros zsineg

Papíráruk és üzleti könyvek:

Álvány papír
 Papirzsákok
 Csomagolópapírok
 Raktár és boltoskönyv
 Pénztárkönyv és napló
 Fő és jegyzőkönyv
 Cigaretta papír Waldes Antob
 100—60 és 100—89, cigaretta hüvely
 [2 és 3 számú]

Üveg és porcellánárak:

Vizes és borosüvegek
 Vizes és boros pálinkáspoharak
 Fehér porcellán tálak és tányérok
 Ebédlőszervizek 6, 12 sz.
 Mokka szervizek
 Befőttes, izes és ugorkásüvegek
 Porcellán czészék

Üveg kancsók
 Likőrös, vizes szervizek
 Kávés és teás szervizek
 Leveses, sültés és dessert tányérok
 Mosdókészletek
 Tábla üvegek

Rövid norinbergi és vegyesárak:

Női férfi és gyermekharisnyák és ru-
 [hagombok]

Puha és kemény gallér
 Kézeltők, kézelőgombok
 Férfi ingek vászon és zefirből
 Celuloid hajtűk, csattok
 Hegedű és hegedütokok
 Hegedűhurok
 Hegedű palló
 Tüárak
 Szemüvegek
 Cipőgomboló
 Cipészfonál
 Kalodont
 Fanyelű zsebkések
 Finom acél zsebkések
 Evőeszközök
 Konyha zöldség és csontkés
 Különféle pipák
 Megyfa cigaretta szipkák
 Iskola ironok
 Palatáblák
 Gyüszük
 Fésűk
 Patentkapocs
 Pipaszárak

Cipőárak:

Héla gy. cipő 26—30
 Héla gy. cipő 31—35
 Fiu gy. cipő 36—89
 Férfi borjubőr 40—36
 Férfi box 38—46
 Férfi vadász barnacipő 39—46 sz.
 Férfi fekete 39—46
 Női borjubőr 35—42
 Női box 35—42

„Hangya” cipők:

I. gyermek 27—30 sz.
 I. gyermek 31—35 sz.
 Fiu 36—39 sz.
 II. gyermek 27—30 sz.
 II. gyermek 31—35 sz.
 Fiu 36—40 sz.

Mosó és mosdószappanok:

Mosószappan I. rendű „Zerge” jegyű
 [1/4 és 1/8 kg. darabokban]
 Családi szappan 1/8 kg.
 Temesvári mosószappan
 Pipere szappan
 Neutrál
 Tojásolaj szappan
 Szent László glyc.
 Kis fillér hosszú
 Mandula glyc. kicsi
 Mandula glyc. nagy
 Borotva
 Kátrány
 Kövér gyermek
 Liliomtej
 Keserű mandula kicsi
 Nagy fill. hosszú

Borax
 Glyc. rud vegyes

Ajánlunk szövetkezetink részére
 I. a francia mayunga raffiát és
 I. a 98—99 o/0-os rézgálicot
 továbbá:

ismert „hangya” védjegyű kaszákat
 minden méretben és sarlókat azonnali
 szállításra minden más ajánlattal szem-
 ben jutányosabb áron.

Felhívjuk összes szövetkezeiteinket,
 hogy bor, pálinka, rum és liqueur szük-
 ségletük beszerzésénél, mivel központuk-
 nak sikerült előnyös feltételek mellett
 újabb vételeket biztosítani, okvetlenül
 vegyék figyelembe ujonnan megállapított
 előny árainkat.

Borok:

1919 évi vegyes lt. á 5.— L.
 Finom vegyes ” ” 8.50 L.
 Hangya asztali ” ” 9.50 L.

pecsenye borok:

Leányka 7/10 lt. butellában kölcsön, vagy
 csere üvegben lt. á 13.— L.
 Finom szesz 96o/0 hlf. ” ” 30.50 L.

pálinka árunk a már ismert békeminő-
 ségben:

Szilvórium I. min. hordóban lt. á 18.— L.
 ” II. ” ” ” 12.50 L.
 Seprő I. ” ” ” 18.— L.
 ” II. ” ” ” 13.— L.
 Borovicska ” ” ” 21.50 L.

Édes liqueurjeink is a legkellemesebb és
 legfinomabb zamatuak:

Császárkörte hordóban lt. á 18.— L.
 Allasch ” ” ” 18.— L.
 Meggy liqueur ” ” ” 21.— L.

Ezenkívül régi minőségű és külön-
 böző rumjaink is mérsékelt napi árban
 állanak szövetkezeiteink rendelkezésére.

Minden szövetkezet tegyen próba
 megrendelést és megfogják győződni
 arról, hogy az igényeket minden tekint-
 tetben ki tudjuk elégíteni!

Terjesszük az „Erdélyi Gazdá”-t
 a gazdák körében!

A mellékletet szerkeszti:
 DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
 az E. O. E. titkára.

Megjelenik minden vasárnap.